

Jaarverslag 2024

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van de Rekenkamer Koggenland (RK). In dit jaarverslag geeft de RK een overzicht van haar uitgevoerde activiteiten.

Als gevolg van de Wet versterking decentrale rekenkamers is de Rekenkamercommissie vanaf 2024 omgevormd tot een Rekenkamer. Op 18 december 2023 is de nieuwe verordening hiervoor vastgesteld door de gemeenteraad en tevens moest afscheid genomen worden van twee interne leden.

Vanaf 1 januari 2024 is de rekenkamer op volle sterkte. In 2023 is een nieuwe voorzitter gezocht en gevonden: Rick Anderson. Samen met Arjan Kok en Twan Sijm en onder toezicht van onze secretaris Esther Appelman, heeft de rekenkamer een actief jaar achter de rug. In februari 2025 heeft de heer Anderson zijn ontslag ingediend.

Rekenkamer Koggenland

Arjan Kok (plv. voorzitter)

Twan Sijm (lid)

Esther Appelman (secretaris)

Hoofdstuk 1	Onderzoeksactiviteiten	4
	<i>Armoedebeleid</i>	<i>4</i>
	<i>Energiebesparingsplicht</i>	<i>5</i>
	<i>Risicomanagement en overdracht wegen</i>	<i>5</i>
Hoofdstuk 2	Interactie met de raad	7
	<i>2.1 Kennismaking met de leden van de gemeenteraad</i>	<i>7</i>
	<i>2.2 Presentatie van onderzoeksresultaten</i>	<i>7</i>
	<i>2.3 Contact gedurende het jaar</i>	<i>7</i>
Hoofdstuk 3	Overige activiteiten	8
Hoofdstuk 4	Budget	9
	<i>4.1 Begroting 2024</i>	<i>9</i>
Hoofdstuk 5	Waar we de raad op willen attenderen	11
	<i>5.1 Rapportage opvolging aanbevelingen nog niet gerealiseerd</i>	<i>11</i>
	<i>5.2 Onderzoeksbevoegdheden bij contractpartijen nog niet gerealiseerd</i>	<i>11</i>

Hoofdstuk 1 Onderzoeksactiviteiten

De rekenkamer (RK) heeft als doel de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het beleid van de gemeente Koggenland te onderzoeken. De RK heeft, gezien haar budget en capaciteit, de ambitie om 1 à 2 onderzoeken per jaar uit te voeren. In 2024 zijn lopende onderzoeken afgerond en nieuwe onderzoeken opgestart.

Armoedebeleid

In 2023 is het onderzoek naar armoedebeleid opgestart. Op 14 juni 2023 heeft de toenmalige rekenkamercommissie de opzet van onderzoek gepresenteerd aan de gemeenteraad. Centraal in dit onderzoek staat de vraag of het gemeentelijk armoedebeleid doeltreffend is. Om deze vraag te beantwoorden heeft de RK zich vier deelvragen gesteld.

- Wanneer is het armoedebeleid volgens het college doeltreffend en hoe stuurt het college daar op?
- Heeft het college zicht op de (ontwikkelingen van de omvang van de) groep van gerechtigden?
- Sluiten de verschillende ondersteunende regelingen aan op de subgroepen van gerechtigden?
- In hoeverre is het Kinderkoggenfonds doeltreffend?

In maart 2024 is dit onderzoek afgerond en gepresenteerd aan de gemeenteraad. Op basis van dit onderzoek heeft de RK een aantal aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen zijn op 27 mei 2024 voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraad besloot de vier aanbevelingen (zie kader) over te nemen en het college opdracht te geven om deze aanbevelingen uit te voeren, en de raad uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 te informeren over de voortgang daarvan.

Ten behoeve van de [beeldvormende commissie Sociaal Domein \(september 2024\)](#) heeft het college de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport Armoedebeleid (maart 2024) samengevat in het document '[Highlights aanbevelingen bestuurlijk rapport Rekenkamer Armoede](#)'. De portefeuillehouder heeft de raad summier geïnformeerd over de opvolging van de aanbevelingen.

Aanbeveling 1, gericht op de realisatie van de beleidsdoelstellingen:

Eind 2023 is het armoedebeleid niet in samenhang beschreven. Bovendien loopt het uitvoeringsplan sociaal domein in 2024 ten einde. Dit is een natuurlijk moment om het integrale armoedebeleid op te stellen en het sluit ook aan bij de plannen van het college.

- College en raad: Ga met elkaar in gesprek over de doelstellingen van het armoedebeleid en de reikwijdte van deze doelstellingen.
- College en raad: Ga met elkaar in gesprek over de vraag of de activiteiten en ondersteunende maatregelen, inclusief de inkomensgrens en de hoogte van de vergoedingen, nog passend zijn om de doelstellingen te realiseren. Evalueer of (automatische) indexatie van vergoedingen zoals dat gebruikelijk is bij regelingen van de rijksoverheid ook is toe te passen op gemeentelijke regelingen.
- College: Stel samenhangend armoedebeleid op, waarin de relatie tussen doelstellingen, activiteiten en ondersteunende maatregelen wordt beschreven.
- College: Werk het beleid uit in een uitvoeringsplan en concretiseer daarbij alle doelstellingen, monitor de realisatie daarvan en stuur zo nodig bij.
- College: Monitor het gebruik van de regelingen en stel zo nodig de (meerjaren)begroting tijdig bij.

Aanbeveling 2, gericht op het beter ondersteunen van inwoners:

- College: Vergroot het zicht op inwoners die in armoede leven of wie in armoede dreigen te geraken.
- College: Breng in kaart welke beperkingen en belemmeringen inwoners ervaren om gemeentelijke ondersteuningsregelingen te gebruiken. Overweeg om dit ook te doen via burgerparticipatie.
- College: Maak de gemeentelijke website voor inwoners toegankelijker zodat de gemeentelijke ondersteuningsregelingen eenvoudig vindbaar zijn voor inwoners die daar niet bekend mee zijn. Zorg ervoor dat deze regelingen begrijpelijk zijn uitgelegd.

Aanbeveling 3, gericht op de informatievoorziening aan de gemeenteraad:

- College en raad: Evalueer de informatievoorziening aan de raad en bespreek of deze voldoende inzicht geeft die de raad voor zijn kaderstellende en controlerende rol nodig acht. Dit kan plaatsvinden op een meer formele wijze of via informele wijze zoals een beeldvormende commissievergadering.

Aanbeveling 4, gericht op het doeltreffender maken van het Kinderkoggenfonds:

- College en raad: Ga met elkaar in gesprek over de vraag of de toets- en toekenningscriteria en de hoogte van de vergoedingen nog passend zijn om de doelstelling van het Kinderkoggenfonds te realiseren.
- College: Breng in kaart welke beperkingen en belemmeringen inwoners ervaren om geen gebruik te maken van (beide onderdelen van) het Kinderkoggenfonds. Hieronder doen wij enkele suggesties om de procedures voor de inwoners en gemeente te vereenvoudigen

Energiebesparingsplicht

Ook in het jaar 2024 nam de RK deel aan een DoeMee onderzoek. Een DoeMee onderzoek wordt geïnitieerd door de Vereniging van Rekenkamers (voorheen de NVRR). Dit jaar richtte het onderzoek zich op de energiebesparingsplicht. Het onderzoek werd uitgevoerd door onderzoeksbureau Ecorys. De centrale vraag die in dit onderzoek beantwoord diende te worden, luidt: *Welke inspanningen plegen gemeenten en provincies bij het toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht en de informatieplicht energiebesparing en wat zijn daarvan de resultaten?* Het onderzoek biedt daarmee inzicht in de manier waarop de gemeente de informatieplicht heeft opgenomen in de begroting, stuurt op toezicht en handhaving van de verplichtingen door de omgevingsdienst en zelf uitvoering geeft aan toezicht en handhaving van de verplichtingen. Het onderzoek is in de afrondende fase en naar verwachting zullen de resultaten in maart 2025 gepubliceerd kunnen worden.

Risicomanagement en overdracht wegen

De RK heeft in het voorjaar van 2024 met alle raadsleden een gesprek gevoerd. Op basis van deze gesprekken en op basis van de inzichten en doelstellingen die de RK zelf heeft, is besloten in 2024 een onderzoek uit te voeren naar de overdracht van wegen. Op 7 juni 2021 heeft de gemeenteraad unaniem ingestemd met de overdracht van wegen van het hoogheemraadschap aan de gemeente per 1 januari 2023 (Besluitlijst Raadsvergadering, 7 juni 2021). De overdracht omvat de wegen en alles wat daarbij hoort, zoals verhardingen, bermen, fietspaden, voetpaden en trottoirs, duikers, bruggen, openbare verlichting.

Een onderzoek dat zich enkel richt op de overdracht van wegen, heeft echter een beperkte toegevoegde waarde voor de gemeenteraad. Een dergelijke overdracht zal zich immers niet vaak meer voordoen. Een onderzoek naar de manier waarop de gemeente haar risicomanagement vormgeeft, heeft daarentegen een toegevoegde waarde voor de gemeenteraad, aangezien zich ieder jaar risico's

zullen voordoen en de beheersing van deze risico's van belang is om gemeentelijke taken en besluiten te kunnen uitvoeren. Gelet op het belang van een goed functionerend systeem van risicomanagement voor de gemeente en de gemeenteraad, is daarom besloten het onderzoek te richten op de manier waarop de gemeente invulling geeft aan risicomanagement. Hiertoe wordt de overdracht van wegen als casestudie aangemerkt. Deze casestudie dient als illustratie voor het risicomanagement, zoals de gemeente dat in de praktijk vormgeeft.

Het onderzoek heeft tot doel om de gemeenteraad aan de hand van de overdracht van wegen inzicht te verschaffen in de manier waarop de gemeente invulling geeft aan risicomanagement. Dit leidt dan tot de volgende onderzoeksvraag:

In hoeverre beheerst de gemeente Koggenland haar risico's met betrekking tot de overdracht van wegen?

Deze onderzoeksvraag is vertaald naar de volgende deelvragen:

1. Welke aandachtspunten zijn denkbaar om gemeentelijk risicomanagement te analyseren?
2. Welk beleid heeft de gemeente Koggenland met betrekking tot risicomanagement geformuleerd?
3. Hoe verloopt de praktijk van risicomanagement bij de overdracht van wegen binnen Koggenland?
4. Op welke manier wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de aanwezige risico's en de te nemen beheersmaatregelen?
5. Welke aanbevelingen kunnen geformuleerd worden om het risicomanagement te optimaliseren?

Het onderzoek is grotendeels afgerond en in maart 2025 is de nota van bevindingen voorgelegd voor feitelijk wederhoor aan het college. Na ontvangst van de reactie zal de rekenkamer een onderzoeksrapport en een bestuurlijk rapport opstellen en het college van B en W vragen om een bestuurlijke reactie op de conclusies en aanbevelingen. De rekenkamer verwacht het rapport voor het zomerreces openbaar te maken en toe te lichten aan de gemeenteraad.

Hoofdstuk 2 Interactie met de raad

De RK is een onafhankelijk orgaan van de gemeente. Desondanks hecht de RK veel waarde aan goed contact met de gemeenteraad. Het is voor de RK van belang om goed op de hoogte te zijn van 'wat er speelt' in de raad. Een goede verstandhouding draagt bij aan het versterken van de doorwerking van rekenkameronderzoek. Om die reden is er op verschillende momenten contact tussen de RK en de gemeenteraad.

2.1 Kennismaking met de leden van de gemeenteraad

Eind februari 2024 heeft de nieuwe RK met alle fracties kennisgemaakt. Tijdens deze gesprekken zijn tevens de wederzijdse verwachtingen besproken en is ook gesproken over mogelijke nieuwe onderwerpen die zich kunnen lenen voor rekenkameronderzoek. De RK heeft deze gesprekken als bijzonder prettig ervaren.

2.2 Presentatie van onderzoeksresultaten

Na het uitbrengen van ieder onderzoek biedt de RK de gemeenteraad aan om de onderzoeksresultaten te presenteren en toe te lichten. De RK hecht veel waarde aan een dergelijke vorm van interactie naar aanleiding van een onderzoek en zal dit ook bij toekomstige onderzoeken blijven aanbieden. Afgesproken is met de voorzitter van de gemeenteraad om onderzoeksrapporten actief te agenderen en dit is in 2024 dan ook gebeurd.

2.3 Contact gedurende het jaar

De RK vindt het contact met de raad van grote meerwaarde. De voormalige constructie waarbij twee raadsleden onderdeel uitmaken van de rekenkamercommissie is vanaf 2024 niet meer toegestaan. Op basis van de nieuwe verordening wordt niet gewerkt met een klankbordgroep. Hier is bewust voor gekozen door de gemeenteraad. Voor sommige zaken kan het praktisch zijn voor de RK om met een vertegenwoordiging van de gemeenteraad te spreken, bijvoorbeeld met het presidium. Het presidium heeft aangegeven hier zeker open voor te staan.

Hoofdstuk 3 Overige activiteiten

Primair is de RK belast met het uitvoeren van onderzoek. Daartoe voeren wij onderzoek uit en vergaderen we circa acht keer per jaar (of vaker wanneer nodig). Daarnaast wordt tijd besteed aan onder meer het opstellen van een jaarplan en jaarverslag, contact met de gemeenteraad, burgemeester, gemeentesecretaris, gemeentelijke organisatie en aan verdere professionalisering van de RK.

In 2024 heeft de RK een [reglement van orde](#) opgesteld en vastgesteld. Dit reglement is op 8 april 2024 ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad en gepubliceerd op lokaleregelgeving.overheid.nl.

Professionalisering

Om kwalitatief hoogwaardig onderzoek te kunnen verrichten, heeft de RK permanent aandacht voor het verder professionaliseren van haar werkwijze. Hier wordt in de vergaderingen aandacht aan besteed. Voor 2024 stonden verschillende onderwerpen op de agenda:

- De gevolgen van de nieuwe wet Versterking decentrale rekenkamers voor de werkwijze van de rekenkamer
- De spanning tussen benodigde onderzoeksgegevens en privacy
- Proces rond openbaarmaking van publicaties

Ook buiten Koggenland zijn de leden van de RK actief op het gebied van rekenkameronderzoek. Zo worden kringen en congressen bezocht, worden opleidingen verzorgd en wordt jaarlijks gepubliceerd in vakliteratuur. In 2024 hebben leden van de RK gepubliceerd in Bestuurswetenschappen en het Journal of Local Government Studies en meegewerkt aan het handboek "De binnen- en buitenkant van rekenkamers". Deze activiteiten worden overigens niet namens de RK Koggenland uitgevoerd en worden ook niet ten laste van het RK budget gebracht.

Hoofdstuk 4 Budget

Conform de verordening heeft de RK een budget van € 25.000 voor het jaar 2024. Op basis van een raadsbesluit van 18 december 2023, is het overschot van het budget 2023 toegevoegd aan het budget voor 2024. Daarmee is er voor 2024 een budget van 30.871 beschikbaar. In dit hoofdstuk wordt de begroting en de realisatie over 2024 gedeeld en toegelicht.

4.1 Begroting 2024

Begroting 2024		
Uitgaven	Begroot	Realisatie
Vergaderingen	4.700	4.371
Onderzoek 1: Armoedebelaid (afgerond)	5.500	4.731
Onderzoek 2: DoeMee Energiebesparing (lopend)	4.000	2.700
Onderzoek 3: Risicomanagement / Overdracht Wegen (lopend)	12.000	12.000
Onderzoek 4: Realisatie coalitieakkoord (voorbereiding)		1.069
Algemene werkzaamheden	3.000	3.431
Overige kosten (opleiding, congressen, kringen, contributie VvR, automatisering)	1.671	506
Totale lasten	30.871	28.808
Baten		
Regulier budget	25.000	
Vanuit 2023	5.761	
Verschil in de financiële administratie	110	
Totale baten	30.871	
Restant beschikbaar voor budget 2025		2.063

Toelichting

1. De vergaderingen staan onder meer in het teken van de voortgang van lopend onderzoek, kennisoverdracht, professionalisering en diverse actualiteiten.
2. De RK heeft in december een onderzoeksopzet voorbereid naar het te starten onderzoeken naar de realisatie van doelen uit het coalitieakkoord.

3. Algemene werkzaamheden hebben betrekking op gesprekken met fracties, de burgemeester, de gemeentesecretaris, het opstellen van het reglement van orde, bezoek aan de algemene ledenvergadering van de VvR, het corresponderen met de ambtelijke organisatie over de onderzoeksbevoegdheden van de rekenkamer bij contractpartijen, en de samenstelling van jaarverslagen en jaarplannen voor de jaren 2024 en 2025.
4. Overige kosten hebben betrekking op de contributie van de Vereniging van Rekenkamers en een gezamenlijke lunch in het kader van teambuilding.

Hoofdstuk 5 Waar we de raad op willen attenderen

5.1 Rapportage opvolging aanbevelingen nog niet gerealiseerd

Sinds 1 januari 2023 is het college van B en W verplicht om de gemeenteraad jaarlijks te informeren over de opvolging van de aanbevelingen van de rekenkamer. De achterliggende gedachte achter deze verplichting is dat de gemeenteraad goed inzicht heeft hoe het college is omgegaan met het implementeren van aanbevelingen van eerder door de rekenkamer gedane onderzoeken. Deze verplichting is er gekomen omdat het voorkwam dat aanbevelingen politiek-bestuurlijk werden overgenomen, maar in de praktijk niet, gedeeltelijk niet, of op andere wijze dan beoogd werden uitgevoerd. De gemeenteraad kan de controle op de voortgang van doorvoering van aanbevelingen niet uitvoeren of slechts met veel inspanningen uitvoeren als hij daarover niet wordt geïnformeerd door het college. Dit bemoeilijkt de controlerende taak van de raad.

Het college heeft in 2023 en 2024 nog niet systematisch en jaarlijks gerapporteerd over de opvolging van de aanbevelingen van de rekenkamer. Het college heeft aangegeven bij de impactanalyse van de Wet open overheid (Woo) de aanbevelingen van het Wob DoeMee-onderzoek (2022) mee te zullen nemen. Wij hebben deze analyse niet aangetroffen. Ten behoeve van de beeldvormende commissie Sociaal Domein (september 2024) heeft het college de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport Armoedebeleid (maart 2024) samengevat. Deze samenvatting bevat echter geen informatie over de stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen. De portefeuillehouder heeft de raad in de commissie slechts summier en gedeeltelijk geïnformeerd over de opvolging.

Daarnaast zou de griffie de raad jaarlijks in de gemeentelijke jaarrekening moeten voorzien van een overzicht van de aan de raad gedane voorstellen van de rekenkamer welke door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd, vergezeld van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. De jaarrekening 2023 bevatte dit overzicht niet.

Wij adviseren de raad om bij het college en de griffie erop aan te dringen dit overzicht op te stellen en jaarlijks met het college in gesprek te gaan over de opvolging van de aanbevelingen.

5.2 Onderzoeksbevoegdheden bij contractpartijen nog niet gerealiseerd

Formeel is de rekenkamer sinds 1 januari 2023 bevoegd om onderzoek te doen bij contractpartijen van de gemeente. De wetgever stelt wel als voorwaarde dat de gemeente zichzelf het recht heeft voorbehouden bij de contractpartijen controles uit te voeren. Voor het college en de raad is het van belang dat de gemeente dit controlerecht goed regelt, zodat de gemeente controles bij contractpartijen kan (laten) uitvoeren als dat nodig is. In de afgelopen twee jaar hebben wij de gemeentesecretarissen hierop geattendeerd. Ook hebben wij kennis uitgewisseld met de ambtelijke organisatie over het VNG model Algemene Inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten (versie 15 oktober 2024). Dit model bevat een nieuw artikel (artikel 6.4) waarmee het controlerecht wordt gerealiseerd en dat eenvoudig kan worden overgenomen. De gemeente Koggenland heeft in november 2024 toegezegd dat Stichting RIJK en de gemeente Koggenland bij aanbestedingen de nieuwste VNG Voorwaarden van toepassing verklaren. Dit betekent dat het college en daarmee de rekenkamer op termijn (na aanbestedingen) bevoegd worden om controles en rekenkameronderzoek uit te voeren bij de contractpartijen.